

HIZLANDIRILMIŞ 'NORMALLEŞME'

AH BU PARASIZLIĞIN GÖZÜ KÖR OLSUN

Bu lanet olası Covid-19 virüsünün hayatımızı mahvetmesi sonrasında anormalleşen hayatımızı normalleştirme sürecinde acaba "Geç başladık, erken (mi) bitiriyoruz?" diye soru işaretlerim var. Kötü olmayan bir süreçten geçtik aslında. Hükümetin, bakanın toplumla medyayla iletişimi gayet güzeldi. An ve an haberdar olduk herşeyden. Yurt dışındaki koronali Türk vatandaşlarımıza sahip çıktık. Bu manen korona salgınından aklımızda kalan en güzel olaydı. Bir ülke, diasporasına sahip çıkıyorsa o ülke bağımsız ve egemen bir ülkedir, güçlü bir ülkedir. Bu konuda Türkiye gerekeni fazlasıyla yaptı. Sağlık bakanı Koca, 6 Mayıs Çarşamba günü açıklama yaparak Türkiye'nin korona ile mücadelede ilk dönemi tamamladığımızı söyledi. Böylece ikinci döneme başladık. Başladık ama epey bir soru işaretiyle başladık.

MASKE KRİZİ GEÇTE OLSA HALLEDİLDİ

Bir kaç hafta önce maskelerin para ile de satılması gerektiğini yazmıştım. En azından isteyenler para ile satın alabilirdi ve bir fiyat skalası uygulansın demiştim. Bu konuda devletin iyi niyeti tartışılmaz ama 83 milyonluk bir ülkede maske vermek kolay iş değil. Bunları üretiriz, Türkiye üretimde canavar gibi bir ülke. Avrupa'nın ve Ortadoğu'nun Çin'i olabilecek kadar yüksek bir üretim potansiyeline ve iş gücüne sahip. Ama bir şey hesaplanmadı. Bu maskelerin lojistiğinin yani dağıtımının sağlanması imkansızdı. Ne PTT, ne Eczaneler, ne de iş yerleri özette hiçbir şekilde bu maskelerin dağıtımını öyle kolay kolay yapamazdık. Bu işin lojistiğinin yapılamayacağına hesaplanması gerektiğini söylemişim, keşke baştan bu hesaplanırdı ve maske konusunda biraz daha reel bir çözüm bulunabilseydi.

OKULLARIN 1 HAZİRAN'DA AÇILMASI GEREKSİZ

Bakan Koca, 11 Mayıs Pazartesi başlayacak olan normalleşme dönemine "Kontrollü Sosyal Hayat" adını verdi. Güzel bir terim. Ama burada bazı ciddi soru işaretleri var. Mesela AVM'lerin açılması ciddi bir handikap. Ne gerek vardı diyelim geldi. Okulların 1 Haziran'da açılması fikri de gereksiz. 2 hafta için, hem de devam mecburiyeti olmadan. Hanıgi aile yollar ki çocuğunu okula. Bir de neden yollasın? Bu okulların açılması fikri de Milli Eğitim Bakanımız kusura bakması gereksiz bir girişim. Okullara dezenfekte işlemleri yapıldı mı? Binalar ne durumda? Öğretmenler ne durumda? İki hafta neyin dersini verebiliriz? Biraz da dostlar alışverişte olsun diye alınır bu karar alınrsa. Belki hani eğitim dönemine okulda başladık dönemi okulda kapatalım fikri vardır. Racon olarak mantıklı ama bence gereksiz. Hiç bu kadar insanı riske etmeye, bu kadar insanı uğraştırmaya değmez.

YAYINCI KURULUŞ MUTLU OLSUN DİYE Mİ LİGLER BAŞLAYACAK?

Bir diğer beni şaşırtan olay, liglerin başlaması. Avrupa'da, Hollanda'da mesela ligler tescil edildi. Biz etsek ne olacak? Dünyanın sonu mu gelecek? Futbol izleyicisi isyan mı edecek? Futbol takımları çok mu üzülecek? Bu maçlar seyircisiz oynanacak muhtemelen. Ama federasyon başkanı son dört maçın seyircili oynanabileceğini söyledi ki bu ciddi bir skandal olur. Peki nedir olay? Ben size söyleyeyim.

Bu işin altında yayıncı kuruluşun psikolojik baskısı var. BeIN Sports nam-ı eski Digi-türk, yani Süper Ligin yayıncı kuruluşu "ben para ödemem" demeye başlamış. Hatta daha da ileriye giderek "Türkiye'den çekilme kararı almış" diye spekülasyonlar çıktı. Şimdi arkadaş, sen para kazanaksın diye ben sporumu riske mi edeceğim?

Sormazlar mı? Bu yayıncı kuruluş, Türkiye'ye yatırım yaparken fizibilite araştırması yapmadı mı? Bu fizibilitesinde olası sıkıntılara yönelik B-C-D-planları yok mu? Bir fizibilite planını yaparken "her şey iyi olacak" fikri üzerine mi yaptılar planlarını? Mesela Allah korusun diyelim ki deprem oldu, ligler durdu. Diyelim ki savaş çıktı, ligler durdu. Bu şiketin yöneticileri hiç hesap kitap yapmadı mı? Olağanüstü durumlarda sen nasıl olurda hemen ağlamaya başlarsın, maç ortasında kural değiştirilir mi? BeIN Sports'un Türkiye'deki tüm yöneticilerinin istifalarını vermesi lazım. Bu bir işletmecilik başarısızlığıdır. Ayrıca Katar'daki merkezinde Türkiye'den çekilme planları yapmak yerine "biz nerde yanlış yaptık?" sorusunu sorması lazım.

HERKES TOPU BİRBİRİNE ATTI

Burada federasyon sırf yayıncı kuruluş mutlu olsun diye ligleri oynatıyorsa, ki bence öyle. Bu bizim ne kadar gariban bir durumda olduğumuzun göstergesi. Demek ki sırf yayıncı kuruluş para versin diye maç oynayacak futbolcular. Hadi süper lig biraz daha konforlu, ya birinci lig, ikinci lig ve diğer alt ligler ne olacak? Oradaki hijyen koşulları o kadar iyi mi? Orada sağlık

HERKES TOPU BİRBİRİNE ATTI

Burada federasyon sırf yayıncı kuruluş mutlu olsun diye ligleri oynatıyorsa, ki bence öyle. Bu bizim ne kadar gariban bir durumda olduğumuzun göstergesi. Demek ki sırf yayıncı kuruluş para versin diye maç oynayacak futbolcular. Hadi süper lig biraz daha konforlu, ya birinci lig, ikinci lig ve diğer alt ligler ne olacak? Oradaki hijyen koşulları o kadar iyi mi? Orada sağlık

konusunda şartlar uygun olacak mı? Sağlık Bakanı Koca, çarşamba günü liglerin başlaması ile ilgili "Sorumluluk

Federasyona aittir" dedi. Bunun öncesinde ise Federasyon Başkanı Özdemir "Maçların nasıl oynanacağına Sağlık Bakanlığı ve Bilim Kurulu karar verecek" demişti. İkisi de topu birbirine attı. Bu açıklamalar da beni çok düşündürdü. Eğer bu ekonomik sorunlar olmasaydı pekala bu ligler tescil edilebilirdi. Ne diyeyim, ah bu parasızlığın gözü kör olsun. BeIN Sports'a gelince. Abi beğenmiyorsan git. Türkiye gibi bir futbol cenetinde sen para kazanamayacak kadar bilgisiz ve yetenezsizsen bu senin sorunun.

YKS SINAVININ TARİHİ NEDEN DEĞİŞTİ?

Bu hafta herkesin konuştuğu bir diğer konuda "normalleşme" döneminde tarihi öne çekilen YKS sınavı. Bu konuda çok ciddi eleştiriler geldi. Covid-19 başladığında daha önce 20-21 Haziran tarihlerinde yapılması planlanan YKS sınavını, salgın nedeniyle 25-26 Temmuz tarihine ertelemişti. Bu sınava girecek olan öğrenci sayısı 2 milyonun üzerinde. Bu sınava girecek olan gençlerin büyük bir bölümü de 20 yaşın altında. Yani bir buçuk aydır sokağa çıkma yasağı altında evde hapsolarak yaşayan gençler. Bu gençlerin psikolojileri

zaten evde kaldıkları için bozduktu, bu hafta yapılan açıklama ile daha da bozuldu.

Bu hafta YKS sınavının 25-26 Temmuz tarihlerinde değil, 27-28 Haziran tarihlerinde yapılacağı açıklandı. Bu karar kabine ile yapılan toplantı sonrasında açıklandı. Buraya kalıbımı basarım, Cumhurbaşkanına bilgi verenler ve öneride bulunanlar ona eksik bilgiler verdi. Bu karar başka türlü alınmaz. Cumhurbaşkanı çocuk büyüt-müş, torunları ile de yakından ilgilenen bir insan. Eğitimleri ile de yakından ilgileniyor. O, YKS sınavının tarihinin önce temmuza ertlenmesi sonra da hazirana çekilmesinin öğrencileri yaratacağı psikolojik buhranı anlayacak empatiye sahip bir insandır, ama demek ki etrafındakiler anlamamış ve onu yanlış yönlendirmiş ki böyle bir karara imza atılmış.

MASKELİ SINAV

YKS sınavı Türkiye'nin en önemli sınavı. Gençlerin psikolojilerini en çok bozan sınav. Çünkü gençler geleceğine dair önemli bir viraja girecekler bu sınavda. Zaten çocuklar evde, zaten korona saçmalığının stresi altındalar. Bu sınav ilk anons edildiği gibi temmuzda yapılsa ne olacak? Sınav sonuçlarını 2 haftada açıklarlar, hemen sonrasında da tercih dönemi başlar. En kötü durumda üniversiteler bir yada iki hafta geç açılır. YKS sınavında benim dikkatimi çeken bir diğer karar da sınav süresinin uzatılması. Bu sınavda TYT sınavında her yıl verilen 135 dakikalık süre bu yıl için 165 dakikaya uzatıldı. Bu iyi gibi bir şey ama sınav süresinin uzatılması çocuklara hiçbir psikolojik rahatlık getirmez. Normalde getirir ama bu dönemde getirmez. Çünkü bu çocuklar maske ile sınava girecekler. Bu bir insan için inanılmaz sıkıcı bir durum. Acaba sağlık kurulu şunu hesaplayabilir mi? O an stres altında olan çocuklar, iki saat aralıksız takacağı maske ile nasıl bir

psikolojide olacak? Bu maskeleri takıyoruz, bu maskelerin bizim solunumuza olan etkisi hiç hesaplandı mı? Yani bu maskelerin uzun süre takılması acaba insanın oksijen düzeyini etkiler mi? Bu maskelerin bir de stres altında takılması yine oksijen düzeyini etkiler mi? Çocuklar maskelerle sınava nasıl girecek bu ciddi bir psikolojik sorun olacak. Maskeli baloya gider gibi maskeli sınava gidecekler.

YÖK açıklama yaparak kendilerince bazı promosyon motivasyonlar sundu. Açıklamada "bu yılki sınav aday öğrencilerimiz için geçtiğimiz yıla ve gelecek yıllara oranla oldukça avantajlı bir sınav olaak formülize edilmiştir". Bu formülizasyon da ne var? 180 olan lisans programı tercih bera-ji 170'e düşürüldü. TYT sınavına ek 30 dakika verildi. Bir de bu yıl ki bahar eğitim döneminden soru gelmeyecek. Çok güzel bir promosyon olmuş. Sınava girenlere bir de çukolata versinler promosyon paketi tam olacak.

YKS SINAVINDA GENÇLERE BİR KIYAK YAPILSIN

Bence olmadı, bu cidden olmadı. Ne gerek vardı bu karara. Bu acele ne? Tabak-haneyeye mi yetişeceğiz. Bırakın çocukları çalışsınlar rahatça, zamanlarını güzel kullansınlar, kalite artsın, rekabet artsın. Belki puanlar da yükselsin, her sene YKS sınavından sonra ortaya çıkan utanç verici YKS istatistikleri de düzelsin.

Gençler bu karara üzüldü, çok eleştirildi. Bana da binlerce öğrenci mesaj attı, haber yolladı, "ne yapacağız ne edeceğiz" diye dert yandı. Bu karardan geri adım atılır mı? Ben olsam geri adım atarım, sınavı temmuz sonu olmasa da temmuz ortasına filan koyarım. Çocuklara motivasyon sağlarıım. Bunda hiç kimse bir şey kaybetmez, aksine moraller yükselir. Herkes kazanır. Bence böyle bir kıyak yapılabilir gençlere.

"ÖNCE SAĞLIK" ARTIK "ÖNCE PARA" OLDU

Sağlık Bakanımızın söylemine göre "kontrollü normal hayat" a geçişin, bana göre "hızlandırılmış normalleşme" nin hepimize hayırlı olmasını diliyorum. Bazı korku ve soru işaretlerimiz olsa da bu dönemi dileğim iyi atlatırız. Ancak şunu söylemek isterim ki, bu sadece Türkiye için değil, tüm dünya için geçerli bir şey: Bu korona salgınında normalleşme süreçleri ülkelerin ekonomik yapılarına göre belirleniyor. Yani dönmesi gereken bir ekonomi var dünyada. Bu ekonomi dönmeye hayat duracak, ki durdu. Onun için tüm ülkeler normalleşmeye başladı. Biz biraz sanki erken normalleşmeye girdik gibi, ama buna da hak vermek lazım. Paranın hükmettiği bir dünyada artık "ekonomi-pa-ra" hayatımızın en büyük gerçeği. Eskiden önce sağlık derdik, yine diyoruz tabii ki, ama gerçek hayatta yani uygulamada öyle değil. Çünkü artık her şey ekonomiye göre belirleniyor maalesef. Yani dünyada artık her şey "önce sağlık" değil, "önce para" ya döndü.

Hani korona salgını başladığında herkes "dünya değişecek, hiçbir şey eskisi gibi olmayacak" demişti ya. Ben de her defasında herkese "bırakın bu romantik fantaziyi hiçbir şey değişmeyecek, herşey eskisinden de beter olacak" dedim. Altını çize çize bunu söyledim şimdi de bunu görmeye başladım. Maalesef her şey eskisi gibi olacak. Yine materyalizm olacak, yine ekonomi konuşulacak ve yine her atlan adımda ekonomi ön planda olacak. Bu film böyle gidecek...

